

ฐานข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น อบต.ปากจั่น

- ด้านเกษตรกรรม
- ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ด้านหัตถกรรม
- ด้านการแพทย์แผนไทย
- ด้านอื่นๆ (ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม)
- ด้านอื่นๆ (อาหาร)

ข้อมูลการติดต่อ...

☎ Call 077873502

🌐 www.saopakjan.go.th

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น

อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และ จัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถประยุกต์ หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติ ได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค กองการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิ ปัญญา ท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการ สสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ไม่ให้ สูญหายไปจากชุมชน และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อไป

ความหมายของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้ สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

(1) ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกลั่นกรอง/การปลูสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตร แบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

(2) **ด้านหัตถกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักร เป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะหนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย, การทำหัวโชน เป็นต้น

(3) **ด้านอุตสาหกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลัก ในการผลิตโดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการ เช่น การทำ เครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่าง ๆ จากยางพารา เป็นต้น

(4) **ด้านการแพทย์ไทย** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การ หัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร), การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค, การผดุงครรภ์ พื้นบ้านโดยหมอตำแยของชาวไทย มุสลิม (โต๊ะบีแค) เป็นต้น

(5) **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวขป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

(6) **ด้านศิลปกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, ศีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลง อีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา เป็นต้น

(7) **ด้านภาษาและวรรณกรรม** คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตำรา, ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

(8) **ด้านอื่น ๆ** เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหาร พื้นบ้าน เป็นต้น

แยกตามประเภทฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ลำดับ ที่	ชื่อภูมิปัญญา	ประเภทฐานข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ข้อมูลการติดต่อ
1	การนำข้าว	ด้านเกษตรกรรม	ชุมชนคุณธรรมบ้านหาดจิก	หมู่ที่ 5 บ้านหาดจิก - บ้านมดออก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
2	ไม้กวาดดอกอ้อ	ด้านหัตถกรรม	นางสาวจินตนา มุ่งเมือง	10/1 หมู่ที่ 2 บ้านน่าน้อย ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง โทร : 087-8864148
3	ผ้าปักปาเต๊ะ	ด้านหัตถกรรม	นางสาวลิษา ชัยชนะวงศ์	103 หมู่ที่ 3 บ้านหนองจิก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง โทร : 098-9326455 Facebook : Sichaphathai
4	สมุนไพรแช่เท้า	ด้านการแพทย์ไทย	นายชอบ อุทกะเสน	6 หมู่ที่ 3 บ้านหนองจิก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
5	ล่องแพแลชายแดน ระนอง	ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	นางสาวฐิติวรดา ทวีรัตน์	หมู่ที่ 5 บ้านหาดจิก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง โทร : 094-7806767 Facebook : ล่องแพแลชายแดน ระนอง Bamboo Rafting Ranong
6	ปลาตุกร้า	ด้านอื่นๆ (การแปรรูปอาหาร)	นายสุริยา ประจันบาล	หมู่ที่ 9 บ้านปลายคลองวัน ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง โทร : 089-8671462
7	ประเพณีสวด กลางบ้านไหว้พ่อตา หลวงแก้ว	ด้านอื่นๆ (ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม)	นายบุญส่ง ธนบัตร	หมู่ที่ 10 บ้านหลุมพอล่าง ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง โทร : 061-1925604

ด้านเกษตรกรรม

- ☞ การนำข้าวไร่
บ้านหาดจิก - บ้านมัดออก หมู่ที่ ๕ ตำบลปากจั่น
- ☞ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ : www.saopakjan.go.th

การนำข้าว

อนุรักษ์สืบสานมรดก ภูมิปัญญา "การนำข้าว"

ความเป็นมา...

การลงแขกปลูกข้าวไร่ หรือคนในพื้นที่เรียกว่า "หน้าไร่" ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านหาดจิก บ้านหาดจิก-บ้านมัดออก หมู่ที่ 5 ต.ปากจั่น อ.กระบุรี จ.ระนอง ซึ่งจัดโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ภายใต้โครงการอนุรักษ์สืบสานมรดกภูมิปัญญา "การนำข้าว"

การร่วมนกัน "หน้าไร่" หรือ "หน้าข้าว" นับเป็นวิถีแห่งการพึ่งพาตนเอง วิถีแห่งการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือและแบ่งปัน การสืบสานและรักษาเอกลักษณ์อันดีงามของบรรพชน ที่จะช่วยรักษาพันธุ์ข้าวพื้นเมืองและธำรงไว้ซึ่งวิถีแห่งความดีงามของชาวปากจั่น จังหวัดระนอง ให้คงอยู่ต่อไป

โครงการอนุรักษ์สืบสานมรดกภูมิปัญญาการนำข้าว" จัดโดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง ณ ชุมชนคุณธรรมบ้านหาดจิก บ้านหาดจิก-บ้านมัดออก หมู่ที่ 5 ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยโครงการนี้จัดขึ้นเพื่ออนุรักษ์สืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมการนำข้าว เพื่อสร้างความรักความสามัคคี ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สำนึกรักท้องถิ่น และสะท้อนวิถีชีวิตของการปลูกข้าวไร่แบบโบราณ

ข้อมูลการติดต่อ...

ชื่อ-สกุล : ชุมชนคุณธรรมบ้านหาดจิก

ที่อยู่ : หมู่ที่ 5 บ้านหาดจิก-มัดออก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น อบต.ปากจั่น

WWW.SAOPAKJAN.GO.TH

ด้านหัตถกรรม

- ☞ กลุ่มแม่บ้านเกษตรน่าน้อยร่วมใจ “การทำไม้กวาดดอกอ้อ”
บ้านน่าน้อย หมู่ที่ ๒ ตำบลปากจั่น
- ☞ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ : www.saopakjan.go.th

ไม้กวาดดอกอ้อ

"แม่บ้านเกษตรนาอ้อยร่วมใจ"

ความเป็นมา...

"ดอกอ้อ" เป็นพืชที่ขึ้นอยู่มากในธรรมชาติ และมีมากในพื้นที่ตำบลปากจั่น หมู่ที่ 2 บ้านนาอ้อย "ไม้กวาดดอกอ้อ" เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาหรือเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการนำดอกอ้อมาตากแดดและมัดเป็นไม้กวาด ซึ่งได้มีการพัฒนารูปแบบสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มแรกทำขึ้นเพื่อใช้ในครัวเรือนและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ต่อมาได้มีการพัฒนาฝีมือขึ้น ชาวบ้านบ้านนาอ้อยจึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่ม "แม่บ้านเกษตรนาอ้อยร่วมใจ" เพื่อผลิตและจำหน่ายไม้กวาดดอกอ้อสู่ท้องตลาดทั่วไป

วัสดุ-อุปกรณ์

1.ดอกอ้อ	5.คีม
2.ลวด	6.เชือกในล่อน
3.เหล็กเย็บกระสอบ	7.ด้ามไม้ไผ่/ด้ามหวาย/ด้ามพลาสติก
4.มีด	8.กมสไทร

วิธีการทำ

นำดอกหญ้ามาทำความสะอาดและตากแดดให้แห้ง คัดเลือกเฉพาะดอกหญ้าที่มีคุณภาพตัดดอกหญ้าประมาณหนึ่งกำมือ มัดให้เป็นวงกลม แล้วนำเข็มเย็บกระสอบ ซึ่งร้อยเชือกฟางไว้แล้ว แทะเข้าตรงกลางมัดดอกหญ้า แล้วถักขึ้นลงแบบหางปลาให้ได้สามชั้น พร้อมจัดดอกหญ้าให้มีลักษณะแบน ตัดโคนดอกหญ้าให้เสมอกัน นำด้ามไม้ไผ่เจาะรูที่หัวไว้สำหรับห้อยเชือกและเจาะรูตรงปลายนำมาขัดด้วยกัน จากนั้นเสียบเข้าตรงกลางมัดดอกหญ้าแล้วนำเชือกฟางมัดดอกหญ้าไว้ด้วยกัน โดยนำเชือกฟางมาสอดตรงรูที่เจาะ เพื่อป้องกันไม่ให้ดอกหญ้าเด้งออกจากกัน ตอกตะปูที่เตรียมไว้เพื่อให้ดอกหญ้าติดกับด้ามไม้ไผ่และมีความแข็งแรงขึ้น

สนใจสั่งซื้อไม้กวาดดอกอ้อ

ติดต่อ : นางสาวอินตมา มุ่งเมือง
ที่อยู่ : 10/1 หมู่ที่ 2 บ้านนาอ้อย
ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
โทร : ๐87-8864148

ด้านหัตถกรรม (ผ้าปักปาเต๊ะ)

- ☞ นางสาวลิษา ชัยชนะวงศ์
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองจิก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
- ☞ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ : www.saopakjan.go.th

“ผ้าปักปาเต๊ะ”

กลุ่มสตรีตำบลปากจั่น อําเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
ม.3 ต.ปากจั่น อ.กระบุรี จ.ระนอง

ความเป็นมา...

ปาเต๊ะหรือปาเต๊ะเป็นภาษมลายูที่ใช้เรียกชื่อผ้าที่มีมานานกว่า 2,000 ปี ถือเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านการแต่งกายที่โดดเด่นของชุมชนในภาคใต้ “ผ้าปักปาเต๊ะ” เพื่อเพิ่มมูลค่าและความสะดวกสบายให้กับผ้าปาเต๊ะ

วัตถุดิบและอุปกรณ์...

1. ผ้าปาเต๊ะ
2. ด้าย
3. ลูกปัดและเลื่อม
4. สัติน
5. เข็มและเข็มหมุด
6. กรรไกร

วิธีการทำ...

1. ใช้สติงปักผ้าปาเต๊ะที่จะปัก
2. ออกแบบลวดลาย ซึ่งต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เหมาะสมกับลายผ้าปาเต๊ะเลื่อมลูกปัดและด้ายที่เบ้สีเดียวกัน
3. ปักลูกปัดหรือเลื่อมบนผ้าตามทีออกแบบไว้

ชื่อผู้ติดต่อ : นางสาวสิชา ชัยชนะวงศ์
ที่อยู่ : 103 ม.3 ต.ปากจั่น อ.กระบุรี จ.ระนอง
เบอร์ติดต่อ : 0989326455
Facebook : Sichaphathai

ด้านการแพทย์ไทย

- ☞ นายชอบ อุทกะเสน
๖ หมู่ที่ ๓ บ้านหนองจิก ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
- ☞ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ : www.saopakjan.go.th

“สมุนไพรแช่เท้า”

ความเป็นมา...

นายชอบ อุกกะเสน
จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านจนมีความรู้
ความสามารถ จึงได้จัดทำสมุนไพรแช่เท้าขึ้น
เพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้สมุนไพรที่มีอยู่ตามพื้นบ้าน
ให้เกิดประโยชน์ และอยากอนุรักษ์ภูมิปัญญาไว้
สู่ลูกหลานต่อไป

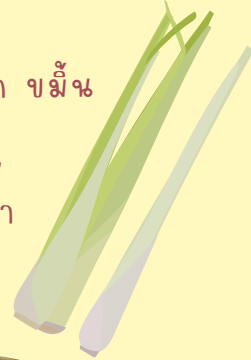

ส่วนผสม...

1. มะกรูด ผ่า 5 ลูก ไม่ผ่า 5 ลูก มีสรรพคุณช่วยให้ผิวชุ่มชื้น
น้ำมีน้หอมระเหยจากเปลือกลดอาการคันเสระ
2. ขมิ้นมีสรรพคุณช่วยให้ผิวชุ่มชื้น
3. ไพลมีสรรพคุณแก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ แก้ก้องขึ้น
ท้องเดิน ช่วยขับลมในลำไส้ แก้อาการปวดท้อง ท้องเสีย
แก้บิด บิดเป็นมูกเลือด แก้อาการท้องผูก สมานแผลใน
ลำไส้
4. ใบส้มป่อย มีสรรพคุณเป็นยาขับเสมหะ ส่วนฝักก็มี
สรรพคุณช่วยขับเสมหะ
5. ตะไคร้ มีสรรพคุณช่วยล้างพิษในร่างกายช่วยให้ระบบ
ย่อยอาหารทำงานได้ดีขึ้น
6. น้ำเปล่า

วิธีการทำ...

นำส่วนผสม คือ มะกรูดผ่า 5 ลูก ไม่ผ่า 5 ลูก ขมิ้น
ไพล ใบส้มป่อย ตะไคร้ น้ำเปล่า 10 ลิตร
ต้มลงในหม้อจนเดือด จากนั้นนำน้ำสมุนไพร
จากที่ต้มได้ 2 ขันใส่กะละมัง ผสมกับน้ำเปล่า
2 ขันนำหม้อปลงจุ่มลงในกะละมัง แล้วแช่เท้า
ลงไป อายุ 60 ปีขึ้นไป แช่ 15-20 นาที
อายุต่ำกว่า 60 ปี แช่ 30 นาที
โดยแช่ 1 วันหยุด 2 วัน

ชื่อผู้ติดต่อ : นายชอบ อุกกะเสน
ที่อยู่ : 6 ม.3 ต.ปากจั่น อ.กระบุรี
จ.ระนอง

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

- ☞ ล่องแพ แลชายแดน
(วิสาหกิจชุมชน ล่องแพลำน้ำกระบุรี)
- ☞ มีการเผยแพร่ทาง www.saopakjan.go.th

ล่องแพแลชายแดน

(วิสาหกิจชุมชน ล่องแพลำน้ำกระบุรี)
ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ข้อมูลสถานที่

ล่องแพแลชายแดน (วิสาหกิจชุมชนล่องแพลำน้ำกระบุรี) เป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านทำการล่องแพในแม่น้ำกระบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำที่ใช้ร่วมกันระหว่าง ไทยและเมียนมาร์ ชุมชนชาติ ชมวิถีชีวิตชุมชนหมู่บ้านกิ่งริมสองฝั่งคลอง

ลักษณะเด่น

ล่องแพดื่มตำรรมชาติลำน้ำกระบุรี ชมวิถีชีวิตชาวบ้านสองฝั่ง ลำน้ำไทยเมียนมาร์ สนุกเพลิดเพลินไปกับการเล่นน้ำ ลิ้มรสชาติ อาหารพื้นบ้านชาวระนอง

ประวัติ

กิจกรรมท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนล่องแพลำน้ำกระบุรี เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ เป็นกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวโดยกลุ่มสมาชิกในชุมชนที่อาศัยและทำมาหากินอยู่ในท้องถิ่น มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติและวัฒนธรรมของประชาชนริมชายแดน ไทย-เมียนมา ที่มีเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศแคมีเพียงแม่น้ำกระบุรี แบ่งกันระยะห่างเพียงแค่ 100 เมตร โดยมีกิจกรรมหลากหลาย เช่น ล่องแพชมธรรมชาติและวิถีชีวิตริมชายแดนของประชาชนทั้ง 2 ประเทศ นั่งห่วงยางชิลล์ๆโดยใช้เชือกผูกมัดกับแพแล้วใช้เรือหางยาวลากจูง ล่องไปเรื่อยๆสัมผัสกับสายน้ำที่เย็นชุ่มซ่า และยังมีกิจกรรมที่น่าสนใจอีกอย่าง คือ กิจกรรมล่องแพแลดอกจิกที่มีเพียงปีละหนึ่งครั้ง ตั้งแต่ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ถึง ปลายเดือนมีนาคมเท่านั้นโดยในยามเช้า ดอกจิกจะร่วงลงสู่แม่น้ำเป็นสีแดงทั้งสายประกบกับมีหมอกลอยขึ้นมา จากแม่น้ำเป็นภาพที่สวยงามเป็นอย่างยิ่ง

ข้อมูลการติดต่อ

☎ 093-7398339

ล่องแพแลชายแดนระนอง
Bamboo Rafting Ranong

แผนที่การเดินทาง

บ้านหาดจิก เลขที่ 20 หมู่ที่ 5
ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี
จังหวัดระนอง

ด้านอื่นๆ

การแปรรูปอาหาร

- ☞ กลุ่มสัมมาชีพชุมชน “การทำปลาตากแห้ง”
บ้านปลายคลองวัน หมู่ที่ ๙ ตำบลปากจั่น
- ☞ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ : www.saopakjan.go.th

ลิ้มมาชีพชุมชน "การทำปลาตุกร้า"

ความเป็นมา...

"ปลาตุกร้า" เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถนอมอาหารของชาวใต้ที่มีมาแต่โบราณ นับ 100 ปี โดยชาวบ้านบ้านปลายคลองวัน หมู่ที่ 9 ตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง โดยการนำปลาตุกร้ามาทำเป็นหลัก เนื่องจากปลาในธรรมชาติไม่เพียงพอต่อความต้องการของท้องตลาด ปลาตุกร้ามีลักษณะคล้ายปลาเค็ม แต่มีรสชาติเฉพาะตัวที่แตกต่างคือ มีรสเค็มปนหวานและมีกลิ่นหอม เมื่อนำไปทอดหรือย่างปลาตุกร้าจะมีกลิ่นหอมชวนรับประทาน ยิ่งบิบบมะนาว รับประทานกับเครื่องเคียงอย่างพริก หอม ชอย จะยิ่งเพิ่มรสชาติของปลาตุกร้าให้อร่อยยิ่งขึ้น

วัตถุดิบ

1. เกลือควรเป็นเกลือเม็ดใหญ่
2. น้ำตาลทราย
3. ปลาตุกร้า อายุประมาณ 4 เดือน

อุปกรณ์

1. มีด
2. เขียงไม้
3. ถังหมักปลา
4. ตะแกรงตากปลา

วิธีการทำ

1. นำปลาตุกร้ามาขูดเมือกตัดหัว ฝักท้องเอาไส้ออก ล้างสะอาดนำไปผึ่งแดด ผึ่งให้สะเด็ดน้ำ ทิ้งไว้ 3 ชั่วโมง พอแห้งปลาแห้งพักไว้
2. ผสมเกลือกับน้ำตาลให้เข้ากัน นำคลุกกับปลาตุกร้าให้ทั่ว ใส่อ่างเคลือบ ปิดฝาหมักไว้ 1 คืน
3. นำปลาไปตากแดด ประมาณ 5 ชั่วโมง ห่อด้วยกระดาษพริ้ว (ซับน้ำ, น้ำมันปลา) ใส่ถังพลาสติกมีฝาเกลียวปิดให้มิดชิด ทิ้งไว้ 2 คืน
4. แกะกระดาษออก ตากแดดครั้งที่ 2 ประมาณ 5 ชั่วโมง
5. ปลาห่อกระดาษเหมือนเดิม เก็บไว้ในถังพลาสติก หมักไว้ 2 คืน
6. ตากแดดอีก 5 ชั่วโมง เก็บไว้ในถัง 2 คืน
7. ห่อกระดาษ บรรจุถุง ไว้ได้ 1 เดือน

สนใจสั่งซื้อปลาตุกร้า

ติดต่อ : นายสุริยา ประจันบาศ
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9
ที่อยู่ : หมู่ที่ 9 บ้านปลายคลองวัน
ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
โทร : 089-8671462

ด้านอื่นๆ

(ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม)

- ☞ ประเพณีสวดกลางบ้านไหว้พ่อตาหลวงแก้ว
หมู่ที่ ๑๐ บ้านหลุมพอล่าง ต.ปากจั่น อ.กระบุรีจ.ระนอง
- ☞ มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ : www.saopakjan.go.th

ประเพณีสวดกลางบ้าน

ประเพณีสวดกลางบ้านไหว้พ่อตาหลวงแก้ว
บ้านหลุมพอส่าง หมู่ที่ 10 ตำบลปากจั่น

ความเป็นมา...

การสวดกลางบ้านนับเป็นสิริมงคลแก่หมู่บ้านตามความเชื่อในอดีต จากการบอกเล่าสืบต่อกันมาว่าหลังจากเคยเกิดอหิวาตกโรคระบาดในหมู่บ้านทำให้ผู้คนล้มตายกันมากต่างเล่าขานและมีความเชื่อกันว่าผู้คนถูกผีทะเลโกรธที่ไม่ให้ความเคารพ อีกทั้งได้ทิ้งขยะสกปรกลงในแม่น้ำ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นผู้ใหญ่บ้านจึงได้ตีเกราะเรียกคนในหมู่บ้านมาประชุมปรึกษาหารือกัน

จึงได้ตกลงให้มีการจัดพิธีบวงสรวงสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยชาวบ้าน หมู่ที่ 10 จะจัดประเพณีสวดกลางบ้านไหว้พ่อตาหลวงแก้วขึ้นทุกปี

ขั้นตอนปฏิบัติงานหรือพิธีกรรม

1. การทำเรือแพ ชาวบ้านจะร่วมกันจัดทำเรือหรือแพขึ้นอย่างประณีตตกแต่งสวยงาม
2. การสะเดาะเคราะห์ คนในหมู่บ้านจะตัดผม ตัดเล็บมือเล็บเท้า ชายเสื้อผ่า และชายเครื่องนุ่งห่ม รวมทั้งเครื่องครัว เช่น หัวหอม กระเทียม พริก กะปิ น้ำตาล เกลือ ข้าวสารอย่างละเล็กน้อย แล้วนำไปใส่ในเรือแพที่เตรียมไว้เพื่อสะเดาะเคราะห์ ก่อนใส่จะต้องจุดธูปเทียนอธิษฐานให้สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายในบ้านล่องลอยไปพร้อมกับเรือแพ
3. พิธีสวดภาณยักษ์ เมื่อเตรียมของสะเดาะเคราะห์เรียบร้อยแล้ว จึงจัดให้มีการสวดภาณยักษ์ขึ้น ๓ วัน ๓ คืน ในบริเวณจุดกลางบ้าน (ศูนย์กลางหมู่บ้าน) ทุกคืนจะมีพรสพร่วมงานสมโภช
4. การนำเรือแพไปลอยน้ำ เมื่อมีการสวดตามวันเวลาที่กำหนดแล้ว ในคืนสุดท้ายจะนำเรือแพไปลอยน้ำในเวลาประมาณ ๒๔.๐๐ น. เมื่อยกเรือแพขึ้นชาวบ้านจะตีเกราะและตีกระป๋องให้เกิดเสียงดัง เป็นสัญญาณในการนำสิ่งไม่ดีออกไปจากหมู่บ้าน โดยมีพระสงฆ์เดินนำหน้าเรือแพ ชาวบ้านจะร่วมกันแห่เรือแพไปส่งถึงท่าเรือ นำเรือแพลอยลงแม่น้ำ มีการจุดประทัดถือเป็นการลอยเคราะห์เพื่อจะได้อยู่เย็นเป็นสุข
5. การตักบาตร หลังจากคืนลอยเรือแพแล้ว รุ่งเช้าชาวบ้านจะนำข้าวสุก ข้าวสารไปตักบาตรอีกครั้ง เป็นการเสร็จพิธีสวดกลางบ้าน

ความมุ่งหมายของประเพณี

1. เป็นพิธีที่ทำให้ชาวบ้านเกิดขวัญและกำลังใจ ได้ทำบุญร่วมกันและสะเดาะเคราะห์ให้แก่ตัวเอง ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่บ้านมากขึ้น
2. เป็นพิธีที่เตือนให้ชาวบ้านร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมของแม่น้ำลำคลองและทะเล ไม่ทิ้งขยะและสิ่งสกปรกลงในน้ำ
3. เป็นการใช้ภูมิปัญญาสอนศาสนา เนื่องการได้ฟังสวดภาณยักษ์ถึง 3 วัน 3 คืนและได้ร่วมทำบุญตักบาตร เป็นวิธีการที่ชาญฉลาดของคนสมัยโบราณ ที่สอนให้ลูกหลานใช้เข้าร่วมพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา

